

V o o r n e - P u t t e n

JAARVERSLAG

van de streekarchivaris

2021

VAN DE NOOD EEN DEUGD

Omstreeks 1100 schreef een monnik een inmiddels bekend versje, dat begint met *Hebban olla vogala nestas hagunnan* (alle vogels zijn nesten begonnen) en eindigt met “waar wachten we nog op?” Als een rode draad liep het thema *Huisvesting* de laatste jaren door het werk van het Streekarchief. Door ruimtegebrek konden geen archieven worden overgenomen; door gebrek aan kantoorruimten worden medewerkers aangemoedigd thuis te werken; door gebrek aan publieksruimte worden groot- of kleinschalige evenementen bij voorkeur elders georganiseerd, wordt wel medewerking verleend aan activiteiten, maar wordt niemand uitgenodigd om op het Streekarchief langs te komen. De maatregelen die corona in 2021 noodzakelijk maakte sloten in veel gevallen netjes aan bij de maatregelen die de dienst zichzelf moest opleggen.

Tegen deze achtergrond heeft het Streekarchief Voorne-Putten van de nood een deugd gemaakt. In dit verslag leest u wat het afgelopen jaar is gepresteerd. Enkele zaken verdienen bijzondere vermelding.

- Het e-depot krijgt gestalte: in samenwerking met de gemeenten is een programma van eisen opgesteld waarna het aanbestedingstraject is ingezet. Drie partijen hebben hun diensten aangeboden.
- De bouwvergunningen vormen belangrijke series in de gemeentelijke archieven. Pas onlangs zijn deze overgedragen aan het Streekarchief. Het toegankelijk maken van deze reeks heeft dit jaar hoge prioriteit gekregen.
- De op handen zijnde fusie van drie gemeenten wordt vanuit het archief nauwlettend gevolgd. Drie gemeentelijke administraties zullen per 1 januari 2023 moeten worden afgesloten, waarbij achterstanden tot een minimum moeten zijn teruggebracht. Tevens zal per die datum een nieuwe manier van werken moeten worden geïntroduceerd.
- Geschiedenis in het algemeen, en die van de regio in het bijzonder, kreeg het afgelopen jaar veel aandacht. Baldaeus in Geervliet, Rockanje 800 jaar, 400 jaar haven van Hellevoetsluis en de aanstaande viering van 450 jaar 1 april 1572 deden terecht een beroep op de historische kennis die in het Streekarchief samenkomt. Dit levert het Streekarchief bekendheid op dat zich vertaalt in aanwinsten in de vorm van prenten, tekeningen en archiefstukken.

Zoals gezegd speelde huisvesting voortdurend een rol bij de werkzaamheden. Bij de bouw van de huidige huisvesting - 25 jaar geleden - werden de tekortkomingen reeds erkend, maar het werd aan een nieuwe generatie overgelaten om het beter te doen. Die handschoen werd door het bestuur opgepakt, die het sinds 2018 op de agenda van bijna elke vergadering had staan. Diverse locaties en oplossingen zijn overwogen tot op 19 december 2021 werd gekozen voor een nieuw en ruimer Streekarchief op de huidige locatie.

De discussie inzake huisvesting gaat een nieuwe fase in. In plaats van beperkend en kader stellend aan de werkzaamheden van het Streekarchief zal de huisvesting méér dan voorheen dienstbaar gemaakt worden aan de opdracht en taakstelling van het Streekarchief. In 2022 gaan we werken aan een nieuw en naar wij hopen warm nest.

drs. Aart A. van der Houwen
directeur-archivaris

INHOUD

SAMENVATTING: VAN DE NOOD EEN DEUGD	2
ORGANISATIE	5
<i>Gemeenschappelijke Regeling</i>	
<i>Huisvesting</i>	
<i>Bestuur</i>	
<i>Personeel</i>	
<i>Vrijwilligers</i>	
<i>Ondersteuning</i>	
BEHEER VAN OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN	7
<i>Depot</i>	
<i>E-depot</i>	
<i>Acquisitie en overbrenging</i>	
<i>Afstoten</i>	
<i>Topografisch Historische Atlas</i>	
<i>Beeldcollecties</i>	
<i>Bibliotheek</i>	
<i>Restauratie</i>	
<i>Inventarisatie en nadere toegangen</i>	
<i>Documentatie</i>	
TOEZICHT OP NIET-OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN	11
<i>Inspectie en jaarverslagen</i>	
<i>Relaties en kennis</i>	
<i>Vervanging, vernietiging en overbrenging</i>	
<i>Zaakgericht werken</i>	
PUBLIEKSGERICHTE TAKEN	13
<i>Studiezaal</i>	
<i>Digitale studiezaal</i>	
<i>Onderzoek</i>	
<i>Historische projecten</i>	
<i>Tentoonstellingen</i>	
<i>Lezingen, radio en televisie e.d.</i>	
<i>Publicaties</i>	
BIJLAGE: lijst van vrijwilligers en hun werkzaamheden	17

ORGANISATIE

Gemeenschappelijke Regeling

Het Streekarchief Voorne-Putten is een gemeenschappelijke regeling waarin de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard en Westvoorne samenwerken. De regeling die hieraan ten grondslag ligt is voor het laatst gewijzigd in 2020. De kosten en baten van de bedrijfsvoeringsorganisatie worden volgens een sleutel over de deelnemers verdeeld. Deze verdeelsleutel zal in 2022 door het bestuur worden heroverwogen bij de vaststelling van de begroting voor 2023. Het Streekarchief is lid van de WSGO (Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties).

Huisvesting

Het Streekarchief is gevestigd aan de Hendrik van Wijnstraat 1 te Brielle (3232TR). Het pand is in huur bij de gemeente Brielle die het onderhoud verzorgt. In 2021 is een reparatie verricht aan het dak van de archiefbewaarplaats waar lekkage was geconstateerd. Gesignaleerde geluidshinder, veroorzaakt door de klimaatinstallatie kon helaas niet worden weggenomen.

Omdat de huisvesting op een aantal onderdelen te kort schiet is de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar verbetering van de situatie. In december is het besluit genomen om over te gaan tot volledige nieuwbouw op de huidige locatie.

Bestuur

Het bestuur van het Streekarchief Voorne-Putten onderging in 2021 geen wijziging. De samenstelling is als volgt: namens Brielle -tevens voorzitter- burgemeester G.G.J. Rensen, namens Hellevoetsluis wethouder mw. M.P. den Brok-Swakhoven, namens Nissewaard burgemeester F. van Oosten en namens Westvoorne burgemeester P.E. de Jong. De streekarchivaris treedt op als ambtelijk secretaris. De heer Werring verzorgt de verslaglegging. Het bestuur vergaderde vijfmaal (op 4 februari, 8 april, 7 juli, 30 september, 25 november en 16 december), waarvan tweemaal speciaal over de huisvesting.

	Raads/college besluit	Lid van het bestuur	Plaatsvervanger
Brielle	05-06-2018	G.G.J. Rensen, burgemr	R.M. van der Kooi, weth.
Hellevoetsluis	09-07-2018	Mw. M.P. den Brok, weth.	Mw. M.C. Junius, burgemr.
Nissewaard	05-03-2019	F. van Oosten, burgemr.	L.C.F. Soeterboek, weth.
Westvoorne	05-06-2018	P.E. de Jong, burgemr.	Mw. J.D. de Jongh-de Champs, weth.

Personeel

Het team telde het afgelopen jaar zes vaste medewerkers (5 fte) en één tijdelijke kracht (0,6 fte); daarnaast is er een vacature van 0,8 fte).

Streekarchivaris is Aart van der Houwen. Hij geeft leiding aan de organisatie en adviseert het bestuur op beleids- en inhoudelijke zaken. Tevens onderhoudt hij de contacten met de deelnemers. Hij is lid van de monumentencommissie van Brielle, van de straatnamencommissies van Brielle en Nissewaard, van de (Brielse) projectgroep Bastions Ontsloten en is adviseur bij archeologische werkzaamheden in Brielle. Hij volgde dit jaar een cursus van het Netwerk Digitaal Erfgoed, gericht op het e-depot.

Adjunct-streekarchivaris is Bob Benschop. Naast zijn rol als teamcoördinator gegevensbeheer is hij belast met de automatisering en digitalisering van de collectie en is hij nauw betrokken bij de

ontwikkeling van een e-depotvoorziening. Als streekhistoricus besteedt hij een belangrijk deel van zijn tijd hij aan publiekstaken. Dit zijn vanwege de beperkingen door corona jaar vooral gericht geweest op publicaties. Hij was betrokken bij de organisatie van de festiviteiten in het kader van 800-jaar Rockanje en 400 jaar Haven Hellevoetsluis. Hij is bestuurslid van het Stadsmuseum Hellevoetsluis en lid van het pbo (programmabeleidsbepalend orgaan) van Linq, de streekomroep van Voorne-Putten. Namens het Streekarchief woont hij de vergaderingen bij van de Gebruikersvereniging van MAIS-Flexis.

Archivist is Nick Werring. Hij inventariseert archieven en collecties en maakt daarop nadere toegangen of coördineert het maken daarvan. Hij verzorgt de verslaglegging van de bestuursvergaderingen van het Streekarchief.

Archiefinspecteur is Alexandre van den Berg. Hij houdt toezicht op het archief- en informatiebeheer bij de deelnemers. Hij beoordeelt de vernietigingslijsten en adviseert in zaken als substitutie en de invoering van zaakgericht werken. Hij onderhoudt daarvoor contact met de betrokken ambtenaren. Hij is nauw betrokken bij het project e-depotvoorziening en heeft in dat kader dit jaar de cursus Leren Preserveren van het Netwerk Digitaal Erfgoed gevolgd.

De studiezaalmedewerker, Eva Lassing-van Gameren, is begin 2021 na een dienstverband van bijna twintig jaar met pensioen gegaan. De door het bestuur aangeboden receptie werd, na enige malen uitgesteld te zijn, uiteindelijk vervangen door een lunch met collega's.

Na een sollicitatieronde is in Sandra Oldenhof een nieuwe medewerker gevonden die per 1 februari 2022 in dienst zal treden. De taken omvatten onder meer het assisteren van bezoekers bij hun onderzoek op de studiezaal, het voeren van de genealogische correspondentie en het beheer van de bibliotheek.

De administratief medewerkster, Rianne Dreuning-Borgmeijer, voert een belangrijk deel van de financiële administratie en was één dag per week werkzaam op de studiezaal. Zij voert bestaande inventarissen en nadere toegangen in in MAIS-Flexis.

Na een korte proeftijd is in december André de Bruin als projectmedewerker op contractbasis aan de slag gegaan om de toegang op de bouwvergunningen te verbeteren.

In de vacature voor medewerker digitaal archiveren kon in 2021 nog niet worden voorzien.

Vrijwilligers

Het Streekarchief weet zich gesteund door zo'n vijftien vrijwilligers. Hun inzet zorgt ervoor dat grote reeksen archiefbronnen via de website voor gebruikers ontsloten worden. De meeste vrijwilligers werkten aan de toegankelijkheid van genealogische bestanden, zoals de registers van de burgerlijke stand en de kerkelijke doop-, trouw- en begraafregisters. Anderen hielden zich bezig met de beschrijving van foto's, het beter toegankelijk maken van bouwdoSSIERS en met transcripties.

Wegens gezondheidsproblemen (niet corona gerelateerd) hebben enkele vrijwilligers hun inzet moeten stilzetten. Voor bijzondere projecten zijn juist twee nieuwe vrijwilligers aangetrokken.

Evenals vorig jaar kon de traditionele jaarafsluiting met een gezamenlijke maaltijd helaas niet plaatsvinden.

Ondersteuning

Voor de financiële administratie, alsmede het opstellen van de begroting en jaarrekening, wordt het Streekarchief ondersteund door de gemeente Nissewaard, voor personeelszaken door de gemeente Brielle.

De ICT-diensten worden afgenomen van de GR Syntrophos, zoals afgesproken in een DVO. Het Streekarchief is aangesloten op het gemeentelijke glasvezelnet, heeft telefonie en werkplekken met *fat-* en *thinclients*. Verder krijgt het streekarchief ondersteuning bij storingsen, defecten en het installeren van randapparatuur. In 2021 zijn een pin-betalautomaat en A0-scanner aan de werkomgeving toegevoegd.

BEHEER VAN DE OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN

Depot

In de gemeenschappelijke regeling hebben de gemeenten het depot van het Streekarchief aangewezen als hun gemeentelijke archiefbewaarplaats. Het depot aan de Hendrik van Wijnstraat 1 biedt ruimte voor bijna vier kilometer archiefmateriaal en is vol. Het Streekarchief kan daardoor geen (secretarie)archieven meer overnemen.

E-depot

Dit jaar zijn grote stappen gezet om te komen tot een e-depot voor Voorne-Putten. Eind januari vond de aftrap plaats met de Tweede Monitor Digitale Informatie waar de situatie bij de gemeenten verder in kaart werd gebracht. In april is Fieke Krikhaar als projectleider e-depot aan de slag gegaan met de opdracht om tot aanbesteding van een pakket en het werven van personeel te komen. In juli heeft het bestuur het Plan van Aanpak vastgesteld. Dit behelsde onder meer het organiseren van een aantal kennissessies waarvoor medewerkers van andere archiefdiensten zijn uitgenodigd. In samenwerking met de gemeenten (middels een klankbordgroep) is een Pakket van Eisen opgesteld waaraan het e-depot en de leverancier moet voldoen. In december is de onderhandse aanbesteding op Tendersnet geplaatst en zijn vier partijen uitgenodigd hierop te reageren. Tegelijkertijd is de vacature uitgezet voor een medewerker digitaal archiveren.

Acquisitie en Overbrenging

In de loop van 2021 is de collectie Voorne-Putten nog rijker geworden. Het onderstaande overzicht van de meest opvallende stukken maakt dat wel duidelijk. Daarbij moet worden opgemerkt dat hierin geen oorzaak gezocht mag worden voor het ruimtegebrek waarmee het Streekarchief kampt. Althans niet in de verwerving van losse objecten die in deze lijst de aandacht krijgen. De totale omvang van de aanwinsten over 2021 bedraagt nog niet één meter. De bouwvergunningen die dat jaar zijn overgebracht beslaan in totaal ca. 90 meter.

Algemeen
- Verzameling briefhoofden en informatie bedrijven op Voorne-Putten
Beeld- en kaartmateriaal
- Gezicht op Brielle vanaf de Maas, aquarel ca. 1790
- De Maaskaart, tweede herziene druk, 1740
- Foto's van 1-aprilmviering in Brielle, 1922
- Portret van Hendrik Hogendijk, aquarel ca. 1800
- Kerk van Zwartewaal, tekening ca. 1930
- Stoom-, wasch-, en strijkinrichting Voorne-Putten, litho ca 1935
- Vertrek van Willem III vanuit Hellevoetsluis naar Engeland, gravure 1688
- Fotoalbum van ds. H.J. Witkop, predikant in Rockanje, 1911-1927
Brielle
- HBS schoolagenda's van Cornelia Mol over de jaren 1936-1939
- Dossiers schokkers voor het korps Torpedisten, J&K Smit, Kinderdijk, ontvangen van het Nederlands Instituut voor militaire geschiedenis
- Bloemenwals, opgedragen aan 'Floralia', bladmuziek van Jac. Philipse, 1925

Hellevoetsluis
- Bouwvergunningen van Hellevoetsluis, 1960-1989
- Bouwvergunningen van Hellevoetsluis, 1990-1999
- Kwitantieboekje van de zieken- en begrafenisbus 'de kleine bus' te Hellevoetsluis, 1877
Nissewaard
- Bouwvergunningen van de gemeente Abbenbroek, -1979
- Bouwvergunningen van de gemeente Geervliet, -1979
- Bouwvergunningen van de gemeente Heenvliet, -1979
- Bouwvergunningen van de gemeente Zuidland, -1979
- Aanvulling op archief van de hervormde gemeente Simonshaven
- Absentielijst van de school C26 in Simonshaven, 1944
- Aanvulling op het archief van de Woningstichting Spijkenisse
- Register met jaarrekeningen van de vereniging Het Groene Kruis, afdeling Abbenbroek, 1923-1965
Westvoorne
- Kadastrale kaart van het landgoed Mildenburg, 1918
- Boekje, aangeboden door de leden van "de Krans" aan mw Hudig, 1946
- Verzameling eigendomspapieren van de familie Nieuwland, 1907-1918

Dequisitie

Eén omslag stukken betreffende de familie Tigler Wijbrandi, afkomstig uit een schenking van wijlen de heer C. Wennekendonk, is overgedragen aan het Historisch Centrum Leeuwarden om toegevoegd te worden aan het familiearchief aldaar.

Topografisch Historische Atlas

De afgelopen jaren is veel energie gestoken in deze collectie; op dit moment is het een kwestie van bijhouden. Beschrijvingen zijn nagezien en ontbrekende scans toegevoegd.

Beeldcollecties

Hier is vooral ingezet op verbetering en opschoning van de reeds aanwezige bestanden: zo zijn verschillende contexttoegangen vervaardigd (Straten en Vervaardigers) die het vinden van foto's en het gebruik van geo-codering eenvoudiger maken. In de toekomst zullen meer contexttoegangen worden toegevoegd.

Bibliotheek

Ten behoeve van de bibliotheek werd een aantal boeken aangeschaft of in ontvangst genomen. Hieronder volgt een selectie.

Ad Boutkam, *Restauratie van de regulator van de molen in Rockanje* (2020)

idem, *Een "andere zienswijze over de molen van Rockanje", van Stellingmolen tot grondkruier* (2020)

Pleun Briggeman, *Wandelingen door historisch Rockanje* (z.p., 2021)

Wim Buesink, *De ridders en heren van Abbenbroek, het kasteel, het ambachtshuis en de vele eigenaren en bewoners* (Abbenbroek 2021)

Arjen Buikstra en Anne Buikstra, *De laatste reis van de Mars en schout-bij-nacht Willem Crul* (Zuidland 2021)

Ed Buijsman, *De Beer in beeld (II), een foto verslag over het natuurmonument de Beer voor de periode na 1945* (mededelingenreeks Natuurmonument De Beer 22, 2021)

Karin van Es, *Behind doors & windows*, het fotoboek, Samen schrijven we geschiedenis in en over de coronatijd in Nissewaard (2021)

Jan P. Jorritsma, *Onder de pet van Hotze Jorritsma, verborgen ervaringen van een infanterist en politiemans in verzet 1939-1945* (z.p., 2021)

Jannie Roos, *De tien van 'Moeder'*, (Strijen 2021)

Frans Spuijbroek jr., *Frans Spuijbroek een veelzijdig kunstenaar* (2021)

Joke Winkelhorst (red.), *L. van der Meer 16-2-1890 11-10-1944*, (2020)

Maarten-Jan Vos en Serge ter Braake, *Rechtsherstel na de Tweede wereldoorlog van geroofd joods onroerend goed* (Amsterdam 2013)

Gerard Aalders, *Berooid. De beroofde joden en het Nederlandse restitutiebeleid sinds 1945* (Alphen a/d Rijn 2001)

Jan Kuys, *Repertorium van collegiale kapittels in het middeleeuwse bisdom Utrecht* (Hilversum 2014)

Isaac Lipschits, *De kleine sjoa. Joden in naoorlogs Nederland* (Zutphen 2001)

Lindsay van Marle, *De invloed van Siegenbeek op het Nederlandse taalgebruik, historisch-sociolinguïstisch onderzoek naar taalgebruik voor 1804 en na 1804* (werkstuk Universiteit Leiden, 2021)

Rudie van Meurs, *Zoute aarde, over een dorp als Zuidland in de verschrikkelijke jaren vijftig* (Groot Ammers 2021)

Jhr.dr. Th. Van Rheineck Leyssius, *Geschiedkundige Atlas van Nederland, tekst bij de bladen Holland ten zuiden van het IJ in 1300 (duidelijk gedeelte) en Holland omstreeks den St. Elizabethsvloed van 1421 (zuidelijk gedeelte)* ('s Gravenhage 1938)

Teun Verduijn, *Laat ons de lofzang zingen. Gedachten naar aanleiding van enkele Lutherliederen* (z.p. z.j. (ca. 2015) N.B.: Schrijver was predikant in Oudendoorn).

Dr.H.J.J. Vermeulen, *Bouwsteen en toetssteen. Een overweging van de bronnen en methoden gecentreerd rond het Gelderse geslacht De Cock* (proefschrift, 's Gravenhage 2021)

Restauratie

Op beperkte schaal heeft dit jaar restauratie plaatsgevonden. Het betrof gebruikersschade en werd uitgevoerd door het restauratieatelier Boekbinderij Anchamedus te Spijkenisse. Hieronder volgt een overzicht van de gerestaureerde documenten.

Archief of collectie	Inv.nr.
- Gemeente Heenvliet 1811-1949 <ul style="list-style-type: none"> • Verzamelboek directe belastingen • Oorspronkelijke aanwijzende tafel • Register 71, index op de kadastrale legger	444 1037 1039
- Gemeente Abbenbroek, 1811-1940 <ul style="list-style-type: none"> • Register van begraven, 1870-1923 • Perceelgewijze index op de kadastrale leggers	332 340
- Gemeente Nieuw-Helvoet, 1811-1952 <ul style="list-style-type: none"> • Kadastrale legger art 1-143 • Perceelgewijze index op de kadastrale leggers	614 618j
- Gemeente Oude en Nieuwe Struiten, 1817-1855 <ul style="list-style-type: none"> • Suppletoire aanwijzende tafel	173

Inventarisatie en nadere toegangen

Evenals in 2020 is het afgelopen jaar de nadruk gelegd op de bouwvergunningen. Met het oog op de overbrenging van de recente series bouwvergunningen en de wenselijkheid om deze digitaal doorzoekbaar te maken zijn ook de oude vergunningen beschreven.

Algemeen	
Foto-collectie	In bewerking
Collectie documentatie	In bewerking
Brielle	
Volksuniversiteit Brielle, 1974-2017	afgerond
Firma J. & C. van den Blink, handel in granen, zaden enz. te Brielle, 1825-2004	afgerond
Bouwvergunningen Brielle, 1903-1960	afgerond
Bouwvergunningen Brielle, 1960-1979	In bewerking
Bouwvergunningen Vierpolders, -1979	afgerond
Bouwvergunningen Zwartewaal, - 1979	afgerond
Hellevoetsluis	
Bouwvergunningen Hellevoetsluis, -1959	bijgewerkt
Bouwvergunningen Nieuwenhoorn, -1959	bijgewerkt
Bouwvergunningen Nieuw-Helvoet, -1959	bijgewerkt
Bouwvergunningen Oudendoorn, -1979	In bewerking
Collectie calques (gebouwen in gemeentelijk eigendom)	afgerond
Collectie tekeningen m.b.t. kanaal door Voorne (Rijkswaterstaat)	afgerond
Nissewaard	
Stichting Peuterspeelzalen Bernisse (1973) 1975-2008 (2009)	afgerond
Bouwvereniging "Huis en Hof" te Zuidland, (1837) 1914-1988	afgerond
Bouwvergunningen Heenvliet, -1979	In bewerking
Bouwvergunningen Geervliet, 1911-1951	afgerond
Westvoorne	
Tuindersbedrijf en pluimveehouderij Wageveld te Rockanje, 1947-1970	afgerond
Bouwvergunningen Rockanje, -1979	In bewerking

Het Streekarchief is partner in de landelijke genealogische database van het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG). De ruim één miljoen namen uit de database van het Streekarchief zijn daarmee ook via het platform van WieWasWie doorzoekbaar.

Documentatie

Het archief beschikt over een grote collectie losse stukken die onder de naam documentatie wordt gevangen. De stukken hebben met elkaar gemeen dat het geen unica zijn. In dat geval zouden zij worden overgebracht naar de collectie Handschriften. Wel is de verzameling interessant voor het maken van werkstukken door scholieren en andere onderzoekers. In 2020 is begonnen met het ordenen en invoeren van trefwoorden in het programma MAIS-Flexis. Het project zal waarschijnlijk in 2022 worden afgerond.

TOEZICHT OP NIET-OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN

Inspectie en jaarverslagen

De streekarchivaris is belast met het toezicht op de naleving van wettelijke regels met betrekking tot de zorg voor en het beheer van de gemeentelijke archieven. In de praktijk laat hij dit toezicht uitoefenen door de archiefinspecteur. Vanwege het voortduren van de diverse corona-maatregelen in 2021 zijn de meeste inspecties en gesprekken digitaal en op afstand uitgevoerd.

Jaarlijks schrijft de inspecteur namens de archivaris voor elk aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeente een verslag over de informatiehuishouding van die gemeente. Daarin wordt de staat van de gemeentelijke informatievoorziening besproken aan de hand van acht kpi's of kritische prestatie indicatoren. In 2021 is voor elke gemeente een jaarverslag geschreven. De colleges hebben dit met de gemeenteraden gedeeld en toegestuurd aan de Provincie.

Relaties en kennis

Enkele malen zijn door de archiefinspecteur bijeenkomsten en webinars bijgewoond met vakgenoten en specialisten om de ontwikkelingen binnen de sector te volgen. Alle vanwege de geldende coronamaatregelen digitaal. Het betrof onder andere bijeenkomsten georganiseerd door het Nationaal Archief en door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Zelf heeft de inspecteur op 1 april 2021 een presentatie gehouden tijdens de (digitale) bijeenkomst "zicht op toezicht" van het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA). Op 11 oktober heeft hij tijdens een vergadering van de Kring van Zuid-Hollandse Archivarissen een presentatie gehouden over het uitvoeren van een hotspotmonitor.

Het afgelopen jaar is door de inspecteur het initiatief genomen om Kennissessies te organiseren. Uit gesprekken met medewerkers van de gemeenten bleek hieraan behoefte ter vervanging van het in het verleden georganiseerde Ambtelijk Deelnemers Overleg. Op 30 juni, 7 oktober en 4 november zijn digitale sessies gehouden waarin respectievelijk gemeentelijke herindeling, het e-depot en de informatievoorziening centraal stonden. De sessies werden goed bezocht, ook door ambtenaren van buiten Voorne-Putten. De reacties waren dermate positief dat hieraan in 2022 een vervolg aan zal worden gegeven.

Vervanging, vernietiging en overbrenging

Alle gemeenten zijn voor één of meerdere processen bezig met (plannen tot) vervanging van papieren dossiers door digitale dossiers. Daarover is regelmatig contact geweest. In 2021 hebben de gemeenten Brielle en Westvoorne een vervangingsbesluit genomen. Hiervoor was vooraf positief advies van de archivaris vereist zodat de inspectie nauw betrokken is geweest bij het Handboek Vervanging dat de gemeenten hanteren.

Voorts werden de selectielijsten van de gemeentelijke archiefbescheiden die voor vernietiging in aanmerking komen, gecontroleerd op de juistheid van de grondslag van vernietiging, eventueel nog geldende waarde voor de bedrijfsvoering en het mogelijk historische belang dat de dossiers kunnen hebben.

SELECTIE ARCHIEFBESCHIEDEN	
gemeente Brielle	Vernietigingslijst 2020: machtiging verleend Vernietigingslijst 2021: machtiging verleend
gemeente Hellevoetsluis	Vernietigingslijst 2018: machtiging verleend
gemeente Nissewaard	Vernietigingslijst 2021: machtiging verleend
gemeente Westvoorne	Vernietigingslijst 2020: machtiging verleend Vernietigingslijst 2021: machtiging verleend

Zaakgericht werken

De overheid gaat over op een nieuwe manier van werken, het zogeheten Zaakgericht werken. Dit heeft gevolgen voor de archivering. De verschillende gemeenten werken in onderdelen met elkaar samen. De archiefinspecteur is bij de voorbereidingen betrokken; er zijn diverse gesprekken gevoerd en opmerkingen geplaatst bij het projectplan, de vervangingsbesluiten, de uitfasering van de huidige DMS-en en de migratie van de bestanden naar het nieuwe systeem (Atos e-Suite). Het systeem is sinds oktober 2020 bij de gemeenten Brielle en Westvoorne en sinds 15 september 2021 bij de gemeente Hellevoetsluis in gebruik.

PUBLIEKSGERICHTE TAKEN

Publiekgerichte taken in de vorm van exposities, lezingen en bijdragen aan jubilea kregen te maken met de beperkende maatregelen rond Covid-19. Desondanks hebben gedurende het jaar diverse activiteiten in aangepaste vorm kunnen plaatsvinden.

Studiezaal

De openingstijden van de studiezaal bleven in 2021 gelijk, namelijk van dinsdag tot en met vrijdag van 9.00 tot 16.00 uur. In navolging van landelijke maatregelen werd het aantal personen dat de studiezaal kon bezoeken beperkt tot twee (gelijktijdig) en alleen na afspraak. Zodoende konden bezoekers wel een bouwvergunning komen inzien, maar was het veelal niet mogelijk om langdurig onderzoek te doen. Hoewel het archief dus de mogelijkheden bood, bleven veel vaste bezoekers thuis uit vrees voor besmetting.

Vitrines

Op zeer bescheiden schaal worden in de studiezaal stukken en objecten uit de collectie getoond. Veelal betreft het jonge aanwinsten of zaken die actueel zijn. Regelmatig worden de vitrines verversd.

Digitale studiezaal

De bezoeker van het Streekarchief maakt inmiddels al jarenlang gebruik van de mogelijkheden om onderzoek te doen via de website en e-mail; zelfs méér dan de mogelijkheden die de studiezaal biedt. Dit vraagt een andere opstelling van de dienst: het faciliteren van onderzoek is niet langer voldoende, in plaats daarvan wordt vaker een beroep gedaan op inhoudelijke kennis. Bovendien vraagt het onderzoek-op-afstand een meer proactieve houding vanuit de archiefdienst.

Nieuwsbrief

Viermaal per jaar verscheen een digitale Nieuwsbrief. Hierin werden opvallende zaken vermeld die het voorgaande kwartaal waren gepasseerd zoals een lezing, een aanwinst of een bijzonder optreden. De Nieuwsbrief is als mailing verzonden aan zo'n tweehonderd personen en instellingen, waaronder de gemeenteraden en is te downloaden via de website.

Website en Facebook

De website is in 2021 uitgebreid met een nieuwe zoektoegang op bouwvergunningen. Dit blijkt in een behoefte te voldoen. Op facebook zijn regelmatig berichten geplaatst, waarbij met succes een beroep gedaan werd van de gebruikers om informatie te geven over onbekende foto's.

Nadere toegangen

Dopen: in de loop van 2021 is verder gewerkt aan het splitsen van 110.000 namen van Brielse dopen (vóór de invoering van de Burgerlijke Stand in 1811) en het koppelen van de scans. Ook de doopregisters van Heenvliet en Hekelingen zijn ontsloten, aan die van Hellevoetsluis wordt gewerkt. Kadaster: de leggers van 1833-1970 zijn gedigitaliseerd; de scans worden gekoppeld en doorzoekbaar. Daarbij konden veel onjuiste inschrijvingen gecorrigeerd worden, zodat het systeem inmiddels beter is dan het origineel.

Verklaringen van overlijden: de registers van overlijden vormen een belangrijke bron voor genealogen. Van een aantal gemeenten en over korte periode zijn de verklaringen van de gemeentelijke schouwwarts bewaard gebleven, dit geeft vaak interessante informatie. Deze 'doodverklaringen' worden gescand en doorzoekbaar gemaakt.

Onderzoek

Nieuwesluis

Op instigatie van de burgemeester van Nissewaard is een onderzoek gestart naar de verdwenen buurtschap Nieuwesluis. De aanleiding was een gesprek met een oud-bewoner, het resultaat was een boekje in de reeks 'een kleine geschiedenis van ...'.

Brielle

Vanuit de gemeente Brielle is regelmatig om historische informatie gevraagd. Dit betrof uiteenlopende zaken als de voormalige Noordpoort, militaire bouwwerken op de wallen, de Tweede Wereldoorlog, (bouw)geschiedenis van panden, 1 en 5 april, foto's en verhalen, de molens, toeristisch interessante locaties, de veerdiensten, teksten op informatieborden, enz.

Historische projecten

800 jaar Rockanje

Het Streekarchief heeft in samenwerking met PLUS Slingerland een spaaralbum samengesteld. Dit bleek een groot succes. Wekenlang vormde het Dorpsplein een vast punt waar elke avond om 19.30 uur verzamelaars hun dubbele stickers kwamen ruilen voor ontbrekende nummers.

400 jaar Haven Hellevoetsluis

Voor verschillende onderdelen is medewerking verleend en informatie verstrekt, zoals voor het script van de film die de gemeente heeft gemaakt.

Brielle 1572-2022

Voor de viering van het herdenkingsjaar is voor het Streekarchief een ondersteunende rol weggelegd. Medewerking is verleend aan de voorbereidingen van verschillende tentoonstellingen door museum en particulieren. Vermelding verdient het project "De straat van mijn grootvader", waarvoor het Streekarchief de foto's, teksten en verdiepingsteksten heeft geleverd. Verder fungeerde het Streekarchief vooral als vraagbaak voor historische informatie.

Erfgoedlijn Historisch Haringvliet

In 2021 is de Erfgoedlijn Historisch Haringvliet tot stand gekomen. Via dit overleg wordt de provincie geadviseerd inzake het verstrekken van subsidies. Met trots wordt hierbij overigens vermeld dat de naam bedacht is door onze medewerker Bob Benschop. Hij was nauw betrokken bij de totstandkoming van het visie- en ambitiedocument. Het Streekarchief wordt geraadpleegd voor nieuwe projecten en adviseert bij de zogeheten erfgoedtafels.

Erfgoedplatform Nissewaard

Gemeente Nissewaard wil meer aandacht voor het culturele leven binnen de gemeente. Voorheen lag de nadruk op monumenten, nu komt meer aandacht voor de sociale geschiedenis. Het Streekarchief is hierbij betrokken als adviseur en ervaring-deskundige.

Oudheidkamer Oostvoorne

Vanwege de onzekerheid over de openstelling van de Oudheidkamer in Oostvoorne is besloten de expositie van 2020 grotendeels te handhaven in 2021. Het Streekarchief heeft materiaal geleverd over de verzet strijdster Anna van der Snoek (1916-2004) en over het landhuis Het Reigersnest. De Oudheidkamer kon, weliswaar minder vaak als gewenst, open zodat enkele honderden bezoekers de expositie hebben kunnen bezoeken.

Fortresse Hellevoetsluis

De samenvoeging van het stadsmuseum Hellevoetsluis en Droogdok Jan Blanken tot een museum krijgt steeds meer vorm. Het Streekarchief verleende ondersteuning in het verkrijgen van een officiële museumregistratie, dat in juli werd toegekend, en in het proces om een nieuw registratiesysteem aan te schaffen.

Tentoonstellingen

Zoals hierboven vermeld is materiaal ter beschikking gesteld aan de Oudheidkamer in Oostvoorne voor een tentoonstelling met diverse onderwerpen.

In het Historisch Museum Den Briel is een selectie van jonge aanwinsten te zien geweest. Dit maakte onderdeel uit van een tentoonstelling over de drie gemeenten op Voorne die per 1 januari 2023 zullen samengaan tot een nieuwe gemeente.

Lezingen, radio en televisie e.d.

Niet alle lezingen konden doorgang vinden; andere werden vroeger of later geannuleerd.

11 maart	Presentatie spaaralbum Rockanje
19 maart	Opname met Marcia Tap (Radio Rijnmond) over het Spaaralbum Rockanje
24 maart	'Rampjaar 1672', voor de Verdedigingswerken Hellevoetsluis
29 maart	Opname promotiefilm Brielle
1 april	Opname met Marcia Tap (Radio Rijnmond) over Nieuwesluis
5 mei	'Bevrijding' voor Agroclub 8
27 mei	Rondleiding ANWB voor verkiezing 50 mooiste vestingsteden
25 juni	Opname voor promofilm LyondellBaseel ivm locatie Nieuwesluis
30 juni	Opname voor 400 jaar Hellevoetsluis voor BT Sport Channel
3 juli	Lezing Boekenberg over naoorlogs Spijkenisse
7 juli	Symposium Efforts Hellevoetsluis (European fortifications)
1 september	Presentatie Erfgoedlijn Hellevoetsluis
1 september	Lezing over historie Putten voor Erfgoedtafel Nissewaard
11 september	Monumentenweekend 800 jaar Rockanje
12 september	Monumentenweekend 800 jaar Rockanje
22 september	Fotoproject Spijkenisse Behind Doors and Windows
24 september	Presentaties bij de officiële start van de erfgoedlijn Historisch Haringvliet
7 oktober	'400 jaar Haven', in theater De Twee Hondjes
9 oktober	'Het verhaal achter de ramen' in de Catharijnekerk te Brielle
13 oktober	'400 jaar Haven', in theater De Twee Hondjes voor delegatie van Vianen
13 oktober	Opname met Marcia Tap (radio Rijnmond) voor item '400 jaar Haven'
13 oktober	'400 jaar Haven', in theater de Twee Hondjes voor de Rotary
16 oktober	2x rondleiding door de vesting in het kader van 400 jaar Haven
1 november	'Van Weilanden naar Woonwijken',
3 november	'de Martelaren van Gorcum", Biebcollege Brielle
6 november	'Toerisme' in Oostvoorne
8 november	Lezing voor Vrouwen van Nu in Zuidland
20 november	Inleiding bij de boekpresentatie Frans Spuijbroek
25 november	'Rampjaar 1672', in theater De Twee Hondjes

Publicaties

In het Rotterdams Dagblad wijdt de journaliste Claudia Langendoen wekelijks een hele of halve pagina aan een historisch onderwerp, waarvoor het Streekarchief de informatie levert.

In samenwerking met de Stichting Vrienden van het Streekarchief Voorne-Putten, de gemeente Hellevoetsluis en anderen, verscheen dit jaar het boekwerk *Frans Spuijbroek, een veelzijdig kunstenaar*. Het is samengesteld door diens zoon Frans jr. en werd op 20 november gepresenteerd in de voormalige dorpskerk van Nieuw Helvoet.

In de reeks 'Een korte geschiedenis van...' is dit jaar een deeltje verschenen over het verdwenen dorp Nieuwesluis. Het boekje is van de hand van Nick Werring.

Naast deze publicaties verschenen van de hand van de medewerkers de volgende artikelen:

Bob Benschop, *De onvergetelijke winter van '63*, in: Briellenaer 33 (feb. 2021)

Idem, *De heerlijkheid Voorne*, in: Briellenaer 34 (mei 2021)

Idem, *Verbinden van Voorne, telegrafie en telefonie op het eiland*, in: Briellenaer 35 (jul. 2021)

Idem, *De hoofdkraan van Europa, 50 jaar Haringvlietdam*, in: Briellenaer 36 (okt. 2021)

Idem, *Voorne onder spanning, 100 jaar elektriciteit op het eiland*, in: Briellenaer 37 (dec. 2021)

Idem, *De pasfoto's van Bravenboer en het persoonsbewijs*, in: Struinen 35 (2021), nr. 1

Aart van der Houwen, *Wie wat bewaart, die weet wat!*, een rubriek over archiefvondsten in: Briels Nieuwsland en Weekblad Westvoorne [In totaal 8 stukjes: *1 april bolwerk* (13 jan.), *Oostvoorne in de verkoop* (27 jan.), *Wie wat bewaart, heeft ruimte nodig!* (10 feb.), *Met dank aan de historische vereniging* (24 feb.), *“Wat was dat een hurrie”* (24 mrt.), *De bril van Alva* (31 mrt.), *Achteraf is makkelijk praten* (14 apr.) en *Ezeltje rijden* (21 apr.)].

BIJLAGE

Lijst van vrijwilligers en hun werkzaamheden (2021)		
<i>sinds</i>	<i>naam</i>	<i>werkzaamheden</i>
1991	F. (Felix) van Hoorn	Transcripties
1991	C. (Corrie) van der Sluis-van der Meijden	Familieadvertenties
1991	A.P. (Arie) Boogert	Invoeren Kadastrale legger en burgerlijke Stand, selectie collectie prentbriefkaarten;
1993	S.M. (Sybilla) Auwerda-Berghout	Transcriberen 17 ^e /18 ^e eeuwse bronnen
1993	P.C. (Piet) Bravenboer	Materiële verzorging; Charter-project
1997	G.K. (Gerard) de Graaf	Bewerking foto's
2003	P. (Piet) Dijkman	Invoeren burgerlijke stand
2004	S. (Steffie) Schuytvlot	Transcriberen 17 ^e eeuwse bronnen
2009	Chr. (Chris) van der Tuijn	Transcriberen 18 ^e eeuwse bronnen
2009	L. (Leen) van Orselen	Invoeren nadere toegangen
2012	R.P. (Ruud) Dekker	Bewerking documentatie
2017	W.J. (Ineke) Paulussen-Nugteren	Invoeren burgerlijke stand; transcriptie
2021	E. (Emy) Moree	Controleren 19 ^e eeuwse kranten
2021	A. (André) de Bruin	Invoeren bouwvergunningen
2021	(Daniëlle) Hoeben	Bewerking kaartmateriaal